LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ENERGIATEHOKKUUSLAIN MUUTTAMISESTA

Asia: HE1622016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta

Eduskunnan ympäristövaliokunta on pyytänyt Climate Leadership Councililta (jäljempänä *CLC*) kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi energiatehokkuuslain muuttamisesta (jäljempänä *energiatehokkuuslakiesitys*). CLC:n lausunnossa otetaan kantaa ehdotettuihin energiatehokkuuslain muutoksiin, joilla säädellään keskushallinnon tekemiä hankintoja ja joilla voidaan edistää ilmastoystävällisten ratkaisujen käyttöönottoa ja samalla kotimaisen osaamisen kehittymistä ja kotimaisten referenssien saamista cleantech-vientiä auttamaan. CLC:n asiantuntija on lisäksi kutsuttu ympäristövaliokuntaan kuultavaksi 4.10.2016. Kiitämme mahdollisuudesta lausua ja tulla kuulluksi asiassa.

1. Kansantalous ja vienti

Suomen strateginen kymmenen vuoden tavoite pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaan on, että Suomi on bio- ja kiertotalouden sekä cleantechin edelläkävijä. Hallitusohjelmassa myös korostetaan innovatiivisia ratkaisuja. Energiatehokkuuden edistäminen parantaa merkittävästi suomalaisen cleantech-liiketoiminnan menestyksen edellytyksiä.

Cleantech-alalla toimii Suomessa arvioista riippuen 3000–5000 yritystä. Alan yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2013 lähes 26 miljardia euroa, ja kokonaisliikevaihto on kasvanut läpi 2000-luvun yleisestä heikosta taloustilanteesta huolimatta. Cleantech on alana erittäin vientipainottunut – 2013 liikevaihdosta 53 % tuli Suomesta ulkomaille kohdistuvasta viennistä ja 40 % yritysten ulkomaanliiketoiminnasta. Kansainvälinen kysyntä cleantech-ratkaisuille on vahvassa kasvussa: vuonna 2012 kansainvälisten markkinoiden arvoksi arvioitiin 2000 miljardia euroa, ja markkinoiden odotetaan kasvavan 6000 miljardiin euroon 2050 mennessä. (*Lähteet: Cleantech Finland, Sitra*)

Cleantech-alan vientinäkymien parantamiseksi on ensiarvoisen tärkeää varmistaa, että alan yrityksillä on mahdollisuus saada ratkaisujaan kaupaksi kotimarkkinoilla. Kotimaiset referenssit sekä kotimaasta saatava kassavirta ovat keskeinen edellytys liiketoiminnan kansainväliselle kasvattamiselle.

Energiatehokkuus on keskeinen liiketoiminta-alue suomalaisille cleantech-yrityksille. Alalla toimivista yrityksistä yli puolet (53 %) työskentelee energiatehokkuuden parissa ja lähes neljäsosa (21 %) ympäristöystävällisten rakentamisratkaisujen parissa. (*Lähde: Cleantech Finland*) Energiatehokkuus on myös keskeisessä roolissa suurten markkina-alueiden, kuten Kiinan ja Intian päästövähennyshankkeissa, joten mahdollisuudet kansainväliselle kasvulle ovat merkittävät.

Suomessa on näin ollen erittäin tärkeää edistää energiatehokkuusratkaisujen käyttöönottoa kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla.

2. Hiilijalanjälki

Energiatehokkuuden ohella keskeinen tavoite tulee olla hiilijalanjäljen pienentäminen kaikkialla julkishallinnossa. CLC:n, Sitran ja Syken 29.9.2016 ympäristövaliokunnalle toimittamassa muistiossa esitetään hiiljalanjälkilaskennan sisällyttämistä kaikkiin julkisiin hankintoihin.

Energiatehokkuuslakiesityksen 29 §:ssä annetaan hankintayksikölle mahdollisuus valita ympäristölle suotuisampi vaihtoehto, mikäli energiatehokkain vaihtoehto on kokonaisuutena ympäristön kannalta heikompi. Jotta ympäristöystävällisyys toteutuu parhaalla mahdollisella

tavalla, hankintayksiköitä tulee velvoittaa käyttämään hiilijalanjälkeä kriteerinä energiatehokkuuden rinnalla. On esimerkiksi mahdollista, että keskenään kilpailevat vaihtoehto, joka on energiatehokas, mutta perustuu fossiilisten polttoaineiden käyttöön, sekä vaihtoehto, joka perustuu puhtaan uusiutuvan energian käyttöön. Jälkimmäinen vaihtoehto on ympäristön kannalta parempi, mutta paremmuus ei nouse esiin pelkästään energiatehokkuutta arvioimalla.

Hankintayksiköille tulee myös tarjota riittävästi tietoa, tukea, koulutusta ja työkaluja ympäristöystävällisten hankintojen varmistamiseksi.

3. Velvoitteet myös kunnille

Energiatehokkuuslakiin ehdotetut muutokset ovat askel oikeaan suuntaan, mutta kuten lakiesityksessä todetaan, valtion hankintojen merkitys kokonaisuuden kannalta on pieni. Lain vaatimusten ulottamisella kaikkiin julkisiin hankintoihin kattamaan myös kuntasektorin sekä pienemmät hankinnat olisi saavutettavissa huomattavasti suurempi positiivinen vaikutus sekä ympäristön että suomalaisten cleantech-yritysten liiketoimintamahdollisuuksien kannalta.

Energiatehokkuuslain velvoitteet tulee ulottaa myös hankintoihin, joihin kunta saa valtiolta rahallista tukea.

Helsingissä 3.10.2016

Jouni Keronen

Toiminnanjohtaja, CLC